

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ 1994 йил

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА

24 ИЮН, ЖУМА № 26 (3271) ● СОТУВДА НАРХИ ЭРКИМ

Президентимиз Фармонига биноан республика санъаткорларидан бир гуруҳи юксак ижрочилик маҳорати, театр санъатини ривожлантиришдаги хизмати ва жамоат турмушида фаол иштирок этаётгани учун фахрий унвонлар билан таъдирланган эди. 22 июнь кунини Маданият ишлари вазирлигида ана шу мукофотларни топ-

ЮКСАК УНВОНЛАР ТОПШИРИЛДИ

шириш маросими бўлди. Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев фахрий унвон соҳибларига нишон ва гувоҳнома-ларни топширди.

Ўзбекистон халқ артисти М. Пўлчиева, республикада хизмат кўрсатган артистлар Н. Абдураҳмонов, И. Авдюшқина мукофотланганлар номидан сўзга чиқиб, санъатлари юқори қадрлангани учун миннатдорлик билдирди.

(ЎзА)

СУРАТДА: мукофотларни топшириш пайти

Бетиним чайқалиб турган суронли дунёда замон олға босаяпти. Ўзбекистоннинг истиқлол қарвони манзилманзил илгариллаб борапти. Кечаги тушлар бугун ўнг, кечаги армонлар бугун ҳақиқат. Демократия, биз бундан 135 йил муқаддам кўнлан берган буюқ бойлигимиз, бемисл бахтимиз — миллий давлатимизни қайта тиклашимиз.

Маълумингизим, миллий қўшни, миллий чегара ва миллий пулис давлатимиз мустақиллигини тасаввур этиб бўлмайди. Худого шукри, миллий қўшинимиз қад кўтармоқда, мил-

ИСТИҚЛОЛ ИМОРАТИНИНГ БИР УСТУНИ

лий чегараларимиз ўз ичидеги миллий пулимиз ҳам жонлиқ қўлдан кетмади. Ўзбекистонни дунёга ўзбекистон қилиб танитдиран омидаларинг энг бирламчиси менмича миллий иқтисоддир. Бугун шу миллий иқтисоднинг улкан тарихий қудратли кунларга ворис. Унинг бағрида ўша сарватларнинг шуқудий айнади.

Биз ўзвечилар бугун халқор бир тармоғига айланади, деб умид қиламиз. Ўзбек сўми бугун туғилган пулмас. Ўзбек сўмининг минг йиллик тарихи бор. Амир Темур зарб этган, бугун дунёга юлдуздек таралган ақчаларни эсланг. Шухрати етти иқлимга кетган Бухор тангаларини эсга олинг. Ўзбек сўми ўша тарихий қудратли кунларга ворис. Унинг бағрида ўша сарватларнинг шуқудий айнади.

қимиз билан ҳамдам, ҳамнафас бўлиб, миллий пулимизни зўр хурсандчилиги билан қарши оламиз. Чунки бу пул биз оруз қилган, китобларимизда ёниб куйлаган истиқлол иморатининг бир устунидир. Шунга қўра уни эъозлаймиз, қўзга сурагимиз. «Хуш келибсан, жаҳонга қадамнинг кутлуг бўлсин ўзбек сўми» деймиш.

Яна биз ижодкорлар жиндак халға ҳам берилмади. Елғиз бу кунни ёни эртани эмас балки эртадан кейинки ҳам ўйлаймиз. Халқ кўзгусида ўзбек сўми гоёт камолга етиб, балогат тимсолида кўринади. Фақат Ўзбекистон худудидамас, бугун дунё доирасида голиб-музаффар бўлиб гавдаланади. Балки ушанда уни Туронул деб аташар. Яхши ният, ярим давлат. Уша кунларга етайлик. Ҳозирча эса ўзбек сўминининг қадамга ҳасонот айтиб, уни чин юракдан эъоз этайлик.

Жамол КАМОЛ, Ўзбекистон халқ шоири

ТАНЛОВ ЯКУНЛАРИ

Республика Журналистлар уюшмаси 1993—94 йиллар мобайнида оммавий ахборот воситаларида ёритилган энг яхши асарларнинг аънанавий танловини яқунлади. Қуйидагилар голиб деб топилди: М. Абдусаматова («Туркистон») ва А. Қодирова («Қишлоқ ҳақиқати») ахлоқ-одоб, санъат ҳақидаги туркум мақолалари учун; О. Алтуния («Правда Востока») бозор иқтисодиётига ўтиш муаммолари ҳақидаги мақолалари учун; Д. Маъмурова («Ўзбекистон овози») атроф-муҳитни муҳофаза этиш хусусидаги мақолалари учун; Ф. Мирзоев (ЎзА) миллий истиқлол ҳақидаги туркум мақолалари учун;

М. Салаев (Хоразм вилоятидан) «Ошиқ Ойдин саферин» очерки учун; И. Сулаймонов («Ўзбекистон овози») маънавий қадриятлар ҳақидаги мақолалари учун; Т. Сиддиқов («Андижоннома») долзарб мавзудаги суҳбатлари учун; Ш. Нисозов («Овози тожин») ўзбек ва тожин халқлари дўстлиги ҳақидаги мақолалари учун; С. Тиллаҳжоев (Ўзбекистон радиоси) Аҳмад Яссавий ва Баҳоуддин Нақшбанд ҳақидаги суҳбатлари учун; Э. Эризаев («Тошкент оқшоми») чет эл сафарлари ҳақидаги мақолалари учун.

(ЎзА)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ АДАБИЁТ, САЊАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК БЎЙИЧА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ ҚЎМИТАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик бўйича Давлат мукофотлари қўмитаси 1994 йилги Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотини олиш учун ижодий танловга қуйидаги номзодлар тақдим этилганлини маълум қилади:

АДАБИЁТ СОҲАСИДА

Тоғай МУРОД (Менгенов) — «Отамдан қолган далалар» романи, Ўзбекистон Ёзувчилари уюшмаси тақдим этган.

ҲАЙКАЛТАРОШЛИК СОҲАСИДА

Илҳом ЖАВБОРОВ, Камол ЖАВБОРОВ — ҳайкалтारшлар. Тошкентда ўрнатилган Амир Темур ҳайкали.

ТЕАТР САЊАТИ СОҲАСИДА

Шухрат РИЗАЕВ — пиеса муаллифи, Абзал РАФИҚОВ, Элёр НОСИРОВ — бош рол ижрочилари, Муножот ТЕШАБОВА, Ҳошм АРСЛОНОВ — асосий рол ижрочилари.

ТАСВИРИЙ САЊАТ СОҲАСИДА

Лутфулла АБДУЛЛАЕВ — «Замондошларим» мавзудаги рангтаъсир асарлари ҳамда Абдулла Қодирий, Ойбек, Рафур Гулом, Абдулла Қаҳҳор каби ўзбек адиблари китобларига ишланган расмлар туркуми.

КИНЕМАТОГРАФИЯ ВА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СОҲАСИДА

Маъсуд ЮНУСОВ — сценарий муаллифи ва постановкачи режиссёр. Саянжамал РАСУЛОВ — постановкачи режиссёр, Рафаэл КАМОЛОВ — постановкачи тасвирчи, Муҳаммадали АБДУҚУНДУЗОВ — Бобур ва Чўлпон роллари ижрочиси, Урол УТАЕВ — адабий-бадиий раҳбар.

УНИВЕРСИТЕТДА ЯНГИ КУТУБХОНА

Наманган давлат дорулфунунда янги кутубхона очилди. «Илмий кутубхона» деб номланган бу масканга Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси бир миллион сўмлик китоб совға қилди. Бу қимбат соғани уюшманин Наманган вилоят бўлими масъул котиби Абдулла Жаъид топиштиди. Кутубхона 500 мингдан ортиқ фондга эга.

УНИВЕРСИТЕТДА ЯНГИ КУТУБХОНА

Университет ректори, профессор Абдулла Аъзамов Ёзувчилар уюшмаси ва унинг вилоят бўлимига профессор, ўқитувчилар ҳамда талабалар номидан ташаккур билдирди.

ЭЛБЕК БАЙРАМИ

Ўтган шаба кунини Ўстонликнинг гузал Хусониди улуг кўй бўлди. Ўстонликнинг минглаб ёшу кички, республиканин атоқли Ёзувчилари ва маданият наомидларини Хусонига, шўх-шадод Утам дарёси бўйидаги Элбек боғига йиғилдилар. Шу тарғибу бу ерда мустақиллигининг яна бир зумраддек тоза боғи очилди. Кўнни кўрган, соғларни жордан оқарган таъниди адиб, олими ва уламолар шоир Элбек хотираси учун арча ниҳолларини экидилар.

Шўро ўтмишининг қазном қурбонларидан бири, ватанпарвар ва миллатпарвар инсон, халқ наърифати, маданияти учун жонини фидо қилган дошмананд ва фидо шоир Машрақ Юнусов — Элбек бундан 95 йил муқаддам худди ана шу маннатгўша Хусонда дунёга келган.

Бугун ноҳақ қурбон бўлиб кетган улкан истеъод эгаси учун ўш маънода адолат кўни. Элбекларни милалий мустақиллигининг адолати сарбаланд шуқудий чўшқилар қадар юксалтирди.

Элбек шарафига ўтган бу халқ сайлида атоқли адиблар адолат тантанаси учун оташин сўз айтдилар, санъаткор қўшиқчилар алёр ўқидилар, олимлар Элбек маъшуриятини таҳлил қилдилар.

«Хужанент» жамоа хўжалиги Элбекни эъозлаб, унинг ўгли Улугбек Элбековга бир тулпор тортиқ қилди.

Элбекка бағишланган шеър байрами Ўстонликда кўтаринки руҳда ўтди.

ДўРМОН ҲАНГОМАЛАРИ 4-БЕТ

«ЯССАВИЙ» ЖУРНАЛИ YESEV

Туркияда ташкил этилган Хожа Аҳмад Яссавий халқаро вақфи буюқ шайхул машоихнинг маданий мероси ва туркий дунё қадриятларини тиклаш йўлида улкан ва эзу ишлар қилди. Вақф 1994 йилдан бошлаб «Яссавий» обйитининг чоп эта бошлади. Ойбтин туркий халқларининг узун ва яқин ўтмиши, бугунги ва келажак хусусида баҳс юритади.

Журналининг шу йилги 3-сондан мустақил Ўзбекистоннинг тарихи ва бугунги кенг ўрни олган. Юнеско 1994 йилни Улугбек йили деб эълон қилгани муносабати билан чоп

Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига эришишига қабул қилинган ва мустақиллик даврида катта обрў-эътибор қозонган қонуналаримиздан бири, шўбҳасиз, давлат тили ҳақидаги Қонунимиздир. Гарчи, қонун қабул қилинган даврда лабони йилларда уни амалга оширишга энг шимариб киришилган, бир талай ишлар қилинган бўлса-да, йиллар ўтган сайин қонунда кўзда тутилган тадбирларнинг рўйбга чиқариш юзасидан айрим вилоятлар, шаҳарлар, йирин корхоналарда сусткашликка йўл қўйла бошланди. Ҳолбуки, истиқлолга эришган, бу қонунни тез бажариш учун катта куч-ғайрат сарфлашимиз зарур эди. Негаки, истиқлол боис кўлга киритган энг буюқ саодатимиз она тилимизга, она тарихимизга, буюқ аجدодларимизга бўлган муносабатининг ўзгарганидир. Ўз юртинда она тилингда сўзлаш, ҳеч кимдан ҳайқилмай истаган идоранга ўз тилингда муросалат қилишдан катта бахт йўли. Шундай бўлишига қарамай, айрим юрtdошларимиз бу бахт, бу буюқ неъматнинг беқеъис аҳамиятини ҳануз етарли даражада тушуниб ололмаётганини ажабланилдир.

Тахририятимизга, прокуратура органларига, нелаётган мактублар, хукуматимизнинг Тил комиссиясига келган маълумотлар шундан далолат берадики, айрим корхоналарда Тил турғидаги қонун билан боғлиқ тадбирларни бажаришга эътиборсизлик билан қаралмоқда. Масалан, Газалентдаги коьсерва заводи ходимларининг 750 нафарга яқини-

Андижон шаҳридаги «Электроаппарат», «Электродригатель» заводларида ҳам айнан шундай манзарани кўриш мумкин. Бу корхоналарда ишни ўзбек тилида юртингда ханузга қадар ишлаймиз, Хонобод шаҳар алоқачилари 44 миллат вакиллари ишлайди. Улар ҳам ўзбек тилини жон деб ўрганган бўлур эдилар, бироқ бу жойда ҳам тил турғини курслари ташкил этилмаган.

Қонуннинг кучга кирганига 4,5 йилдан зиндор вақт ўтди. Унинг айрим моддаларини босқичма-босқич амалга ошириш кўзда тутилган эди. Вироқ, баъзи корхоналарда, хусусан Янгийўл автомобил йўллари бошқармасида, Ўзбекистон машина синаш корхонасида, Ангрн шаҳар марказий касалхонасида, шу шаҳардаги нотариал идорада, Шаҳрихон шаҳар почта алоқа бўлимида иш юртинги босқичма-босқич давлат тилига ўтказиш тартиблари бажарилмаётган эди.

Халқимиз асрлар давомида ардоқлаб келган бу санъат турини жамлашда ансамбл бадиий раҳбарни Аҳмад Абдураҳимов, хонандалар раҳбарни Дилоромхон Мухамедова, балетмейстер Гулҳаерхон Жалолова, ўқитувчи Жалолдин Мўминнинг хизматлари катта бўлди.

Кечада билим юртининг

С. АШУР

ДАВЛАТ ТИЛИ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН ҚАНДАЙ ВАЖАРИЛМОҚДА?

ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

ни рус тилида сўзлашувчилар ташкил этади. Шунга қарамай, маъмурият томонидан давлат тилини турғини бўйича ўқишлар ташкил этилмаган. Иш қўзғолари, ҳисоб-китоб ҳужжатлари асосан рус тилида олиб борилмоқда, пештахта, лахва ва эълонлар ҳам давлат тилида эмас.

Республика прокуратураси бу корхоналарнинг мутасаддиларига нисбатан интимоий чоралар кўрмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, ҳузуридаги давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш республика комиссиясининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясида бу борадаги камчиликлар жиддий танқид қилиб ўтилди. Миллий авиакомпанияда ҳисоб-китоб, техник ишлар уёқда турсин, ҳатто оддий буйруқлар, фармонлар, ёзишмалар ҳам рус тилида олиб борилмоқда. Ажабланирлиси шундаки, компаниянинг давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш бўйича ишлаб чиқилган дастурлари, режалари, уларни амалга ошириш ҳақидаги буйруқлар ҳам рус тилида. Шу йилнинг уч ойи мо-

истеъодли талабаларидан Умида Ерматова, Гулзола Обидова, Еқутхон Абдуллаева, Шахло Бергматова, Хурсандой Турсунова, Улмастон Худойназаров, Қобилжон Халилов, Сирожиддин Усмонов, Дилдора Усмонова, Наргизхон Йўлдошева ўз мақоратларини намойиш этишди.

Кеча сўнгда санъатшунослик институти директори Тўхасин Гофурбаков сўзга чиқиб, ижодий жамоани ютуғи билан қизғин табриқлади.

А. ОРТИҚОВА

Мажлисида ташкилий масала кўрилди. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги бош директорининг биринчи ўринбосари, кенгаш аъзоси Э. Аъзамов республика «Матнавийт ва маърифат» жамоатчилиги маркази раҳбарининг ўринбосари ва марказ напри-«Тафаккур» журналининг бош муҳаррири этиб сайланди.

Кенгаш мажлисида республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев қатнашди. (ЎзА)

ТАНОВАРЛАР КЕЧАСИ

Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг концерт залыда тановарлар кечаси бўлиб ўтди. Унда Фарғона санъат билим юрти қошидаги «Макомчилар» ансамбли қатнашчилари «Гулбахор ва тановар», «Адолет тановари», «Фарғона тановари», «Сумбуле тановари», «Тановар II», ва «Тоғма кино эхсам» ҳамда «Қора сочма» сўзлари билан бош-

ланадиган тановарларини ижро этишди.

Халқимиз асрлар давомида ардоқлаб келган бу санъат турини жамлашда ансамбл бадиий раҳбарни Аҳмад Абдураҳимов, хонандалар раҳбарни Дилоромхон Мухамедова, балетмейстер Гулҳаерхон Жалолова, ўқитувчи Жалолдин Мўминнинг хизматлари катта бўлди.

Кечада билим юртининг

А. ОРТИҚОВА

Мажлисида ташкилий масала кўрилди. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги бош директорининг биринчи ўринбосари, кенгаш аъзоси Э. Аъзамов республика «Матнавийт ва маърифат» жамоатчилиги маркази раҳбарининг ўринбосари ва марказ напри-«Тафаккур» журналининг бош муҳаррири этиб сайланди.

Кенгаш мажлисида республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев қатнашди. (ЎзА)

ТАНОВАРЛАР КЕЧАСИ

Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг концерт залыда тановарлар кечаси бўлиб ўтди. Унда Фарғона санъат билим юрти қошидаги «Макомчилар» ансамбли қатнашчилари «Гулбахор ва тановар», «Адолет тановари», «Фарғона тановари», «Сумбуле тановари», «Тановар II», ва «Тоғма кино эхсам» ҳамда «Қора сочма» сўзлари билан бош-

ланадиган тановарларини ижро этишди.

Халқимиз асрлар давомида ардоқлаб келган бу санъат турини жамлашда ансамбл бадиий раҳбарни Аҳмад Абдураҳимов, хонандалар раҳбарни Дилоромхон Мухамедова, балетмейстер Гулҳаерхон Жалолова, ўқитувчи Жалолдин Мўминнинг хизматлари катта бўлди.

Кечада билим юртининг

А. ОРТИҚОВА

Мажлисида ташкилий масала кўрилди. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги бош директорининг биринчи ўринбосари, кенгаш аъзоси Э. Аъзамов республика «Матнавийт ва маърифат» жамоатчилиги маркази раҳбарининг ўринбосари ва марказ напри-«Тафаккур» журналининг бош муҳаррири этиб сайланди.

Кенгаш мажлисида республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев қатнашди. (ЎзА)

ТАНОВАРЛАР КЕЧАСИ

Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг концерт залыда тановарлар кечаси бўлиб ўтди. Унда Фарғона санъат билим юрти қошидаги «Макомчилар» ансамбли қатнашчилари «Гулбахор ва тановар», «Адолет тановари», «Фарғона тановари», «Сумбуле тановари», «Тановар II», ва «Тоғма кино эхсам» ҳамда «Қора сочма» сўзлари билан бош-

ланадиган тановарларини ижро этишди.

Халқимиз асрлар давомида ардоқлаб келган бу санъат турини жамлашда ансамбл бадиий раҳбарни Аҳмад Абдураҳимов, хонандалар раҳбарни Дилоромхон Мухамедова, балетмейстер Гулҳаерхон Жалолова, ўқитувчи Жалолдин Мўминнинг хизматлари катта бўлди.

Кечада билим юртининг

А. ОРТИҚОВА

Мажлисида ташкилий масала кўрилди. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги бош директорининг биринчи ўринбосари, кенгаш аъзоси Э. Аъзамов республика «Матнавийт ва маърифат» жамоатчилиги маркази раҳбарининг ўринбосари ва марказ напри-«Тафаккур» журналининг бош муҳаррири этиб сайланди.

Кенгаш мажлисида республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев қатнашди. (ЎзА)

ТАНОВАРЛАР КЕЧАСИ

Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг концерт залыда тановарлар кечаси бўлиб ўтди. Унда Фарғона санъат билим юрти қошидаги «Макомчилар» ансамбли қатнашчилари «Гулбахор ва тановар», «Адолет тановари», «Фарғона тановари», «Сумбуле тановари», «Тановар II», ва «Тоғма кино эхсам» ҳамда «Қора сочма» сўзлари билан бош-

ланадиган тановарларини ижро этишди.

Халқимиз асрлар давомида ардоқлаб келган бу санъат турини жамлашда ансамбл бадиий раҳбарни Аҳмад Абдураҳимов, хонандалар раҳбарни Дилоромхон Мухамедова, балетмейстер Гулҳаерхон Жалолова, ўқитувчи Жалолдин Мўминнинг хизматлари катта бўлди.

Кечада билим юртининг

А. ОРТИҚОВА

Мажлисида ташкилий масала кўрилди. Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги бош директорининг биринчи ўринбосари, кенгаш аъзоси Э. Аъзамов республика «Матнавийт ва маърифат» жамоатчилиги маркази раҳбарининг ўринбосари ва марказ напри-«Тафаккур» журналининг бош муҳаррири этиб сайланди.

Кенгаш мажлисида республика Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев қатнашди. (ЎзА)

Муқаддас эйраттоҳ

С. МУСАЕВ суратга олган

ТУЙ БОЛА

ШОНДАН УН ИККИ ПИЛ МУҚАДДАМ БУНУР ШАМСИ ОДИЛНИНГ 50-ЙИЛЛИГИНИ...

Эртага борадиган кунимиз Шамси ака ўзи да йўқ хурсанд меннинг хонамга кириб келди...

Шамси ака топшириқни олиб, қўшни хонада ўтирган Туроб Тўлага учрагани кириб келди...

Юр, биз билан Шамси аканинг 50 йиллигини Каттақўрғонда бирга ўтказиб келамиз...

Султон иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

Шамси Одил оғзимга тикилди. — Сизга яна битта ҳамроҳ топдим. — Ким у. — Султон Жаборнинг бирга олиб бормасак бўлмайди...

Шамси ака шартми дегандек, норози қиёфада менга қаради. — Устоз, — дедим, — Биздаям калла бор...

— Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин. Эртага Каттақўрғонга борсак, дусту ёр, китобхоналариз сизни совга-саломга кўмиб ташлайди...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

— Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ...

— Шамси ака иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

— У нима қилиб берарди, — яна ҳайрон бўлди акамиз. — Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

— Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ...

— Шамси ака иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

— У нима қилиб берарди, — яна ҳайрон бўлди акамиз. — Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

— Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ...

— Шамси ака иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

— У нима қилиб берарди, — яна ҳайрон бўлди акамиз. — Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

— Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ...

— Шамси ака иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

— У нима қилиб берарди, — яна ҳайрон бўлди акамиз. — Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

— Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ...

— Шамси ака иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

— У нима қилиб берарди, — яна ҳайрон бўлди акамиз. — Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

— Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ...

— Шамси ака иккиланмай қўнди. Кўп ўтмай Шамси ака меннинг хонамга хайрлашгани, эртага қаерда учрашишни аниқлагани бош сўзди...

— У нима қилиб берарди, — яна ҳайрон бўлди акамиз. — Мана шу-да, — дедим, — сизга тушунтириш қийин...

— Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими? Дарров у кишининг сўзини бўлдим.

мадин, Горн, барабансиз кутдик. Сабаби, ярим кеча. Совуқ.

— Ҳечқиси йўқ, — деди Нормурод ака, — эрталаб чалиб беришса бўлди.

— Булади-булади, — жавоб қайтарди кутиб олувчилар.

Эрталаб тўй болани қўтлаш бошланди. Мактабларда, маҳаллаларда бўлди, Қасрга бормайлик, гажум одам, Совга-салом. Энг катта тантана Абдулхамид Маъжидий номлида театр биносида бўлиб ўтди.

Кеча тугагач, Шамси акани кўтар-кўтар қилиб бизга аталган жойга олиб келди. Акамиз ўзини кўларга жой тополмайди. Кўрдиларингми, дегандек мантангис келади. Фурсатни қўлдан бермай Нормурод аканинг қистови билан қозғо қоралади. Шамси ака битганимизни ўқиб берди. У мана бундай эди:

«Каттақўрғун шаҳар халқ депутатлари ижроия қўмитасининг қарори: 1. Ҳамюртимиз, атоқли шоир Шамси Одил

турхон бошида барибир мезонларга шу ҳақда ярим ҳавил оғиз очдик. Улар ҳам худо хоҳласа деган гапни айтишди. Қувватловчи бу сўз яна бизни рухлантирди.

Жом қишлоғи сари отланётганда Шамси ака фурсат топиб яна сўради: — Шу гап ростми?

— Бўмаса-чи. Раҳбарлардан эшиттириш-ку! Жом қишлоғи томон борар эканмиз, мен Нормурод ака билан, Шамси ака Тўлқин, Султон Жабор билан бўлак машиналарга чиқдик. Тоғ йўли дегани ўқир-чўқир. Қор қили. Биз тушган машинада анча-мунча тугун йиғилган. Тикилиб ўтирибмиз. Нормурод ака ҳайдовчига тезликни оширинг деб, менга қаради.

— От мана бу тугунларни. Қани орқамиздан келатганлар нима қилади. Мен ишга тушдим. Мошина бурилган пайтда секинлик билан эшикни очиб, битта тугунни улоқтирдим. Тугун тушган оғиз орқадан машина етиб келиши билан таққа тўхтади. Шамси ака тўхтади. Бу ҳол кўп такрорланаргач, Шамси

— Қўлингни торт, — деб бақирдим. Шамси ака «ха-ха» деб сачиб турди. — Буларга қаранг, — дедим чўзилиб ётган икки шойрани кўрсатиб, — Сизни ухлаганингиздан фойдаланиб, мана буниси қопга қўл чўза-япти.

Шамси ака тўшадан осилиб турган Султоннинг қўлига қаради. — Кўрдийми, — писанда қилдим. — Булар сизни пойлаб ётипти. Эҳтиёт бўлинг.

То тонггача «қўлингни торт» ни бир неча марта такрорладим. Тонг отди. Иккала шоир қўл-бетини ювгани чўчиб кетиши билан, Шамси акага қарадим.

— Ака, бу шойларнингга ҳам ишониб бўлмас экан. Нечаси билан кўзлари қопда бўлди-е.

— Раҳмат, ука, — деди Шамси ака, — сен бўлмасан булар мен кўп овора қиларди. — Ана шунинг учун ҳам яхши одамнинг қадрига етинг. Сиз бўлсайиз мен билан тўн талашдир. Бундай паст кетманг.

ниши бошим устига келиб тик турганча, қозғо кўрсатиб дўқ қилди. — Бу нима?! Индамидим.

— Бу нима, — деди қозғо бунимга тираб. Бошимни кўтариб қозғога қарадим. — Не, бу ёққа беринг. — Бермайман, — деди Шамси ака. Қозғога чанг солдим.

— Беринг бу ёққа. Бу, ахир, ягона хужжат. — Бермайман.

— Берасиз, — қозғо эшик юлиб олдим. Кейин мен ҳам пўнсага ўтдим. — Давлат хужжати ни нега ўғирладингиз. — Ўғирлаганим йўқ, — деди у киши. — Раъно олиб келиб берди.

— Демак, уни алдагансиз. Бирор нарса ваъда қилгансиз.

Шамси ака анча пасайди. Мен қозғо ни тортмага солмоқчи бўлгандим, қўлимдан ушлади. — Тўхта. — Нима гап.

— Нега менга ер ажратмадиларинг. Мен ҳам гўё инсофга келган бўлиб, рўйхатни қўлга олдим. — Шамси ака, Бу ердагиларнинг ҳаммаси ер олишга ҳақли одамлар. Мана Ваҳобов директор. Унга қаршимсиз?

— Йўқ. — Буниси Эркин Воҳидов. Катта шоир. — Тўхтавой-чи, — бирдан савол берди Шамси ака. У Худойберди Тўхтабоевни доим исмини алмаштиради.

— Не, — дедим, — бу машҳури жаҳон ёзувчимиз. Кейин бош муҳаррир-а. Навбат менга келди.

— Сен нега 20 сўтих оласан. — Мен профкомдан. — Менгаям берасан, — деди Шамси ака. — Мен ўттиз йиллик партия, қирқ йиллик профсоюз, йигирма беш йиллик СССР журналистлар союзининг аъзосиман. Ёзувчилар союзнинг ҳам аъзосиман. Ҳақимим бор. — Сизнинг икки қаватли уйингиз бор, — дедим.

— Икки қават эмас, сен кўрган болохона, — деди у. — Болохонаям икки қаватга қиради, — дедим.

Шамси ака мени инсофга қақирди. — Каттақўрғон Бухорога яқин. Мениям ёзсанг-чи. — Сизга ер бермайман, — дедим ўқанишиб. Шамси ака алам билан ўрнидан турди-ю, ёқамга ёпишди.

— Сиз жағутини ўлдирмаман. — Миллатчилик қилманг, ховир халойиқни қақираман, — деб пўнсага қилдим. — Унда ўғлим Қамариддинга айтиб, сени урдиртирмаман, — деди Шамси ака.

— Барбир ер бермайман, — дедим. Қараса мени кўндириш қийин, Юпатшига тушди. — Кўй, — деди Шамси ака, — ака-ука уришиб юрмайлик. Ҳеч бўлмаса, уч-тўрт сўтих бер.

— Уч-тўрт сўтих, хо, бу дегани етти сўтих бўлади. Лекин бир шарти бор. Унда болохона нани бузиб ташлайсиз. — Болохонаси бор деб ёзма, ука. Уни зўрға қурганман, — Шамси ака мени йидришга тушди. — Яқинда Каттақўрғондан балиқ олиб келаман. Маза қилиб балиққўрлик қиламиз. Ҳеч кимга айтма. Рауфниям қақирамиз! У яхши бола.

Сафар ВАРНОВ

Дўрмон жангемалари

(Одил)нинг 50 йиллик тўйи Каттақўрғоннинг шаҳару қишлоқларида тантанали равишда нишонлансин. Совга-салом аялмасин.

2. Шаҳарнинг кўрналиш майдонларининг бирига шoirга ҳайкал ўрнатилсин.

3. Каттақўрғон шаҳрининг магистрал кўчаларининг бирига Шамси Одил номи берилсин.

4. Ушбу қарор бир ҳафта орасида бажарилсин.

Каттақўрғон шаҳар ижроия қўмитаси. Нормурод ака бу қарорни тантанали равишда ўқиб берди. Биз қарасак чалдик. Шамси ака ҳам бизга қўйилиб чалдик. Ҳамма миз у кишини табриқладик. Нормурод ака дарров қозғо ни чўнтагига солиб қўлди.

Шамси ака олдинга чиппа-чип ишонди. Кейин бирдан ўйланиб қолди. — Сафар, Тирин одамгаям ҳайкал ўрнатишадими?

Дарров у кишининг сўзини бўлдим. — Ана шу-да, — дедим жиддий қиёфада. — Сизга бўлган меҳр-оқибатни кўридик. Хали Тошкентдаги зўриман деганлар ҳам бундай татанани кўрган йўқ. Демак, ҳайкални ҳам юртиларингиз, халқ талаб қилапти. Халқнинг фикрига қарши бориб бўлмайди. Ҳайкал масаласига келсак, тўғри, бир ҳафтада битиши қийин. Лекин осон йўли бор. Бир ҳафта ўзингиз ҳайкал бўлиб туриб берасиз. Яхши бўлади. Одамларнинг кўзи ўрғанади.

— Шундай совуқда-я, — гап қўшди шоир Тўлқин. — Шунча ҳайкаллар иссиқда турибтими. Бундоқ каллани шиллатиш керак, шоир.

Тўлқин уэр сўраган бўлди. — Кўча оппа-осон. Шамси Одил кўчаси деб ёшилади-қўйишди.

Шамси ака ишонавермагач, нуқтани Нормурод ака қўйди. — Ким айтиб сизга, ўлгандан кейин номи кўчага қўйилади деб. Мана, Назир Сафаров типпа-тирик. Каттақўрғон халқи у кишининг отига кўча қўйди. Сиз-ку шу ерининг фарзандисиз. Нима, кўйса арийдиз.

Назир Сафаров номига кўча қўйилгани эшитгач, Шамси ака бироз енгил тортиди. Дас-ри билан мени туртиб уйротдилар. — Хатмга кеч қолиман-а.

— Дўппи! — Мен бошимни, зўрға кўтариб, отамга анграйдим. — Қанақа дўппи! — Оббо, кеча тўйда қолдириб келганга ўхшайсан-да. — Отам лини дўппидан умидларини уздилар. — Майли, бугунча ески дўппида чиқа қолай...

Тўйхона ўрни жанг майдонини эслатарди. Ёношиб қолган стол-стулар, тахталари тушиб кетган наравотлар оралаб дўппини излашга тушдим. Икки қаравот орасидаги сасиқ қўлмақда лойга беланиб ётган экан, қўлга олиб йилғарай дедим.

— Келинг, кўш, — Тўй эгаси, бошини чангаллаганча уйдан чиқиб келди. — Нима топовдизнинг? — Дўппини... дедим йилғармоқдан бери ахволда.

— Ҳа-а, мен бирор ҳазина топовдизнингизми депман. — У ҳафсаласизлик билан қаравот четига ўтирдим. — Аммо-лекин, тўй зўр бўлди. Чироқ ўчандан кейин ҳам роса олимиз. — Дўппини янги эди, — дедим унинг кечаги катта кетандининг эслатиш учун. — Бош омон бўлса, ука, дўппи топилади, нима дедингиз? — у ўрнидан туриб қорнини қасдида ва яна эътирозга ўрин қолдирмайдиган оҳанда деди: — Е дўппини аламга юзта-юзта оламизми?

ЭСЛАТМА: Шу ҳажвияга каттароқ қалам ҳақи олсам, ўзингизга, отамгаям биттадан янги дўппи сотиб олган бўлардим, ўлай агар...

Р. С. Кўп ҳафа бўлаверманг. Ҳажвиянгизга сал кам икки минг сўмини кўртдай сўнаб олсин. Дўппи олишга етмаса ҳам, ески дўппингизни кимийи йўл билан бемалол тозалатиб олишингиз мумкин.

ЁЗУВЧИ ВА РАССОМ МУЛОҚОТИ

Евгений Березниковни адабиёт мухлислари яхши билдилар. Унинг Бухоро тарихи, улуг муҳандис оқиллар, тасавуфнинг буюк намойишлари, халқ ақлининг саввати ва унинг яратувчилари, ўлкамизнинг тарихий масканлари, ўзига хос табиати ҳақида ётган асарлари, мақолалари, бадиаларини китобхоналар қизғин ўқинган. Бундан ташқари, у рассом сифатида ҳам санъат мухлисларга яхши таниш.

Унинг 26 июнда эрталаб соат 7 да «Бог» Эрам дам олиш масканида [Ҳамид Олимжон метроес бекати яқинида] бўлиб ўтадиган сўхба т мавзулари ҳам «Космос она-замин ва инсон энергиясини сақлаш учун хизматда», «Туркистон азиз ақлилар ҳаёти» деб номланади. Сўхбадан кейин унинг космос билан боғлиқ ҳолатда яратилган рангтавсир асарлари кўргазмаси намойиш этилади. Барча қизиқчилар учун унга кириш бепул.

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Рустам АБДУЛЛАЕВ, Аҳмадали АСҚАРОВ, Тошпўлат АХМЕДОВ, Эркин ВОҲИДОВ, Дадахон ЕҒУВОВ, Ваҳодир ЖАЛОЛОВ, Хайрулла ЖҒРАЕВ, Пулат ЗОҲИДОВ, Ваҳодир ИҒЛДОШЕВ, Жамол КАМОЛ, Мирзо КЕНЖАБЕК, Абдулла ОРИПОВ, Ҳабиб САҒДУЛЛА, ИҒлдош СУЛАНМОН, Тошпўлат ТҒРСУНОВ, Ибройим ЮСУПОВ

У кулади. Аммо, сизнинг кула олмайди. Чунки, бировларнинг устидан кулади-да!

Миноз сартарошга: — Устарангиз бошимни кесди, шекилли! Кўрмайсизми, қон оқапти!... Сартарош: — Жим! Боши кесилган одам гапирмайдик!

— Уртоқ Сталин! Кўчада бир кишининг хибса олдди. Хоё ишонинг, хоё ишонманг, сизнинг кўпингиз! Айниқса, мўйловининг ўшашлигини айт-майсизми! — Отлисми! — Уртоқ Сатлин, яхшиси... унинг мўйловини қириб ташласан! Булайди! — Яқин! Мўйлови қирилиб, сўнг... отлисми!

— Бу хона кимб лабораториясими! — Йўқ, Хотинининг пардозхонаси...

АЛДОҚЧИ

— Сен мени алдабсан-а, — Уртоғига Нор деди. — Акам йўқ деб айтдингиз, Сингилг эса бор деди.

АВТОБУСДА

Автобусда кетар эди, Жажжи Тилиб. Дадасининг тиззасига, ўтирибди. Бир қизга дер: — Ўшарвансиз Кўп ойингиз. Мен ёшман-ку, ўтира қолинг.

Сиз жойингиз! — Шоҳим бор. Торинин Сайратаман. Дилингни, Яйратаман. Мен куйлайман, Тинг, тинг, тинг. Қани даврага ТУШИНГ!

КЕНГУРУНИНГ СУЗИ

— Дам олишга кетилман, Сочи ҳамда Ялтага Нима қилайин болам, Сизга айти «халта-га!»

ФАРҚ

— Вақа ва қурбақанинг, Фарқи нимада Сулоғ! — Муаллим, қурбақанинг, Айтилиши сал қийин!

МАТЕМАТИКА ДАРСИДА

— Сен бўлиб амалини, Биласанми, Халйча? — Ориф ТҒХТАШЕВ

Франциядаги бир корхона ишчилари шу фирмага қарашли бошқа корхонада нима ниллаб чиқарилиши билдиришди. Англияда бир лабораториянинг ходимлари бошқа лаборатория ходимлари нима қилишга татанан хабарлари бўлмайди. АҚШда фирма ходими ёнидаги шегрини нима билан машғуллигини билмайди.

— Мария, кечкурун мен маст бўлиб, қўзининг таги кўкарган ҳолатда йиқилиб тушганимда, сен қўрқмадингми? — Йўқ, жоним, сен йиқилиб тушганимда, кўзининг таги ҳали кўкармаган эди.

— Укамларга олман, Тенг бўлиб бердик кеча!

Тополмай қолсин Қўлсин Тулки жанжи қуёни, Қўлиб борарди илдам. Шу пайт укам ўчирди, Телавозини бирдан. Нега ўчирдинг десак, У дер: — Сабаби шулки, Қоронғида қўбини, Тополмай қолсин тулки!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам бошимни силлаб, «Отам», дейди арқалаб. Бу сўзларни эшитиб, Дарров ўнга ботаман. Мен кичкина бўлсам ҳам, Дадамларга «ота»ман!

Мен ҳар доим дадамни, Жуда хурнат қиламан. Қўларига сув қўлиб, Опоқ сочиг тутаман. Керак бўлса чой дамлаб, Вераман мен эрталаб. Дадам